

Tavafın Abdestsiz, Cünüp veya Âdetli Olarak Yapılması Hâlinde Hangi Ceza Gerekir?

22 Nisan 2025

Hükmü itibarıyla tavaf farz, vacip, sünnet ve nâfile kısımlarına ayrılır. Ziyaret ve umre tavafı farz iken nezir ve veda tavafı vaciptir. Kudüm tavafı sünnet, nâfile ve tahiyye tavafı ise menduptur. Hükümlerine bakılmaksızın tavafların tamamında abdestli olmak Hanefilere göre vacip, diğer mezheplere göre farzdır.

Dolayısıyla Hanefiler dışındaki mezheplere göre abdestsiz yapılan bütün tavaflar geçersiz olduğundan nâfile dışındaki tavaflar yeniden yapılmalıdır. (Kâsânî, Bedâ'i, 2/129; Şirbînî, Muğni'l-muhtâc, 2/243; Tetâi, Cevâhirü'd-dürer, 3/258; Hattâb, Mevâhib, 3/68; Haraşî, Şerhu Muhtasarı Halîl, 2/314; İbn Kudâme, eş-Şerhu'l-kebîr, 3/398; İbn Müflih, el-Mübdî', 3/200; Merdâvî, İnsâf, 9/114) Hanefilere göre ise herhangi bir sebepten dolayı tavafı abdestsiz yapan kişi, Mekke'den ayrılmamışsa tavafını iade eder. (Kâsânî, Bedâ'i, 2/130; Mevsilî, el-İhtiyâr, 1/162) Tavaf esnasında abdesti bozulan kişi ise abdest alarak kaldığı yerden tavafa devam eder; dilerse tavafı baştan başlayarak yeniden yapar. (İbn Âbidîn, Reddû'l-muhtâr, 2/497-498) Hanefilere göre cünüp, âdetli veya abdestsiz olarak yapılan tavaflar iade edilmelidir.

İade edilmediği takdirde ceza olarak: a. Ziyaret tavafının tamamını veya çoğunu cünüp ya da âdetli olarak yapan kimseye bedene (deve veya sığır kesmek); üç veya daha az şavtını bu şekilde yapan kimseye dem (koyun veya keçi kesmek); yine ziyaret tavafının çoğunu abdestsiz yapan kimseye dem; üç veya daha az şavtını abdestsiz yapan kimseye ise her bir şavt için bir sadaka gerekir. (Kâsânî, Bedâ'i, 2/129; İbn Nüceym, el-Bahr, 3/24; İbn Âbidîn, Reddû'l-muhtâr, 2/550, 551) b.

Umre tavafının tamamını veya bir kısmını abdestsiz, cünüp veya âdetliyken yapan kimseye dem gerekir. (Kâsânî, Bedâ'i, 2/129-130; Mevsilî, el-İhtiyâr, 1/162; İbn Âbidîn, Reddû'l-muhtâr, 2/550, 551) Ancak Hanefilerdeki diğer bir görüşe göre umre tavafının üç veya daha az şavtı abdestsiz olarak yapılırsa her şavt için bir sadaka gerekir. (İbn Nüceym, el-Bahr, 3/24; İbn Âbidîn, Reddû'l-muhtâr, 2/551) c. Veda ve nezir tavaflarının tamamını veya çoğunu cünüp ya da âdetliyken yapan kimseye dem; üç veya daha az şavtını bu şekilde yapana ise her bir şavt için sadaka gerekir. Bu tavafların tamamını veya bir kısmını abdestsiz yapan kimse her şavt için bir sadaka verir. d.

Kudüm ve nâfile tavaflar cünüp veya âdetli olarak yapılırsa dem, abdestsiz olarak yapılırsa her şavt için bir sadaka gerekir. (İbn Âbidîn, Reddû'l-muhtâr, 2/550, 556; Mekki, İrşâdû's-sârî, 497-498) Ancak diğer bir görüşe göre kudüm ve nâfile tavaflar abdestsiz olarak yapılırsa tek bir

sadaka gerekir. (Kâsânî, Bedâ'î, 2/130; Merğînânî, el-Hidâye, 1/161; İbnü'l-Hümâm, Fethu'l-kadîr, 3/49-50; İbn Nüceym, el-Bahr, 3/21; Bilmen, İlmihâl, 390) Abdestsiz, cünüp veya âdetli olarak yapılan ziyaret, umre, nezir, veda, kudüm ve nâfile tavafları, şartlarına riayet edilerek iade edilirse yukarıda zikredilen cezalar düşer. (Mevsilî, el-İhtiyâr, 1/162)

Kaynak: Diyanet İşleri Başkanlığı, Din İşleri Yüksek Kurulu Fetvaları (12. Baskı, 2025), s. 415